

Heidelberg Materials Sement Norge as Sementfabrikk
Dalen
postboks 38
3991 Brevik

Saksbehandler:

Elisabeth Hammerli

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Heidelberg Materials Sement Norge as Sementfabrikk Dalen - Kontrollnummer: 2023.214.I.SFVT

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Ida Budde Husum

Fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:
Elisabeth Hammerli

Andre deltagere fra virksomheten:
Anne Fevang, Norconsult
Kristina Jakobsen, Sweco
Sigurd Blindheim, HAB
Mahmoud Abusharekh, HAB

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i
Vestfold og Telemark:*
Malén Kårstad
Kathrine Helen Sundeng

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Heidelberg Materials Sement Norge, mudring, utfylling og peling ved Breviksterminalen, den 15. juni 2023. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen 31. august.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark avdekket 7 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

- Virksomheten har ikke overholdt vilkår i tillatelsen ved gjennomføring av peling.
- Virksomheten kunne ikke dokumentere hvordan ansvar for etterlevelse av krav stilt i tillatelsen er plassert i organisasjonen.
- Virksomheten hadde mangelfull internkontroll knyttet til utførelse av peling.
- Virksomheten kunne ikke dokumentere at det er gjort en fullstendig miljørisikoanalyse for tiltaket mudring, utfylling og peling i sjø.
- Virksomheten kunne ikke dokumentere at det er gjort miljøfaglige vurderinger ved plassering av turbiditetsmåler.
- Virksomheten kunne ikke dokumentere at siltgardin har fungert etter hensikten i hele anleggsperioden.
- Virksomheten hadde mangler ved registrering og behandling av avvik knyttet til prosjekt mudring, utfylling og peling i sjø.

Anmerkninger:

- Det ble ikke registrert anmerkninger under tilsynet.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

04. juli 2023	Elisabeth Hammerli	Siv Hege Wang Grøvo
dato	kontrollør	fagsjef
	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Heidelberg Materials Sement Norge as Sementfabrikk Dalen	
Organisasjonsnr.: 974305461	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 23.510 Produksjon av sement	

Kontrollert enhet

Navn: Heidelberg Materials Sement Norge as Sementfabrikk Dalen - Mudring, utfylling og peling - Roro syd og nord	Anleggsnr.: 3806.0211.01
Kommune: Porsgrunn	Fylke: Vestfold og Telemark
Anleggsaktivitet: Mudring	
Tillatelse gitt: 03.02.2023	Sist endret: 10.03.2023

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens aksjon for Mudring, dumping og utfylling i sjø og vassdrag.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Avfall
- Oppfølging av tillatelsen

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Heidelberg Materials Sement Norge as Sementfabrikk Dalen plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Heidelberg Materials Sement Norge AS Sementfabrikk Dalen innen 24. november 2023 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfvtpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/Elisabeth Hammerli.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 9. mai 2023. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Heidelberg Materials Sement Norge AS Sementfabrikk Dalen bli ilagt et gebyr på kr 30 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke overholdt vilkår i tillatelsen ved gjennomføring av peling.

Avvik fra:

Tillatelse til mudring, utfylling og peling pkt. 3.2 og 3.3

Kommentarer:

Virksomheten har ikke overholdt vilkåret om at peling skal foregå i tette rør, og at det skal etableres et system for å samle opp massene. Vilkåret om at boreslam fra peling skal leveres til godkjent avfallsanlegg er heller ikke overholdt.

Ved etablering av den første pelen i prosjektet ble ikke boremassene samlet opp, men sluppet ut i vannet innenfor siltgardinet. Det var forholdsvis små mengder boremasser, og entreprenør fortalte at det var vanskelig å samle dem opp.

Det ble opplyst at det ble gjort en muntlig risikovurdering av entreprenør i forbindelse med denne endringen, men det er ikke dokumentert noen miljøfaglig vurdering i forbindelse med at vilkår for peling ikke er overholdt. Virksomheten har ikke søkt Statsforvalteren om endring av tillatelsen.

Virksomheten har så langt kun satt ned en pel i sjø, men flere peler skal settes ned senere i prosjektet. Brudd på tillatelsen har i dette tilfellet sannsynligvis ikke hatt noen stor miljøkonsekvens, men det er ikke opp til virksomheten å fravike vilkår i tillatelsen uten å varsle og søke Statsforvalteren om dette.

Dersom det fortsatt er ønskelig å gjennomføre peling på en annen måte enn det som er søkt om og gitt tillatelse til, må virksomheten søke Statsforvalteren om en endring av tillatelsen før ytterligere peling utføres. En miljøfaglig vurdering av en slik endring skal medfølge søknaden.

Avvik 2

Virksomheten kunne ikke dokumentere hvordan ansvar for etterlevelse av krav stilt i tillatelsen er plassert i organisasjonen.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 5

Kommentarer:

Under tilsynet kunne ikke tiltakshaver dokumentere hvem i virksomheten som har ansvar for at krav og vilkår stilt i tillatelse til mudring, utfylling og peling følges opp.

Under tilsynet fremkom det at virksomheten ikke hadde tilstrekkelig oversikt over ansvar for oppfølging av tiltaket og vilkårene i tillatelsen. Det ble henvist til ansatte/engasjerte i prosjektet Brevik CCS (karbonfangstprosjektet) og innleide konsulenter ved spørsmål om dette.

Det ble ettersendt stillingsinstrukser for 3 personer, men kun en av dem er ansatt direkte i Heidelberg Materials Sement. Det framkommer i stillingsbeskrivelsen at vedkommende er ansvarlig for ytre miljø i grensesnitt mellom sementfabrikken og aktører i Brevik CCS, og blant annet skal bistå Brevik CCS med at forhold tilknyttet ytre miljø blir ivaretatt. Ansvar for oppfølging av vilkår gitt i tillatelsen er ikke direkte beskrevet i stillingsbeskrivelsen.

Tillatelse til mudring, utfylling og peling er gitt til Heidelberg Materials Sement Norge as Sementfabrikk Dalen som tiltakshaver, som dermed er ansvarlig for at vilkår overholdes. Virksomheten skal ha oversikt over sin organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt.

Avvik 3

Virksomheten hadde mangelfull internkontroll knyttet til utførelse av peling.

Avvik fra:

Tillatelsen pkt. 8.6
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt.7

Kommentarer:

Det kunne ikke dokumenteres at det foreligger rutiner for hvordan peling skal utføres. Det er en underentreprenør som gjennomfører pelingen i prosjektet, og det ble opplyst at de hadde en rutine for dette, men det kunne ikke dokumenteres. Pelingen var ikke utført i henhold til vilkår i tillatelsen.

Tiltakshaver skal etablere internkontroll som skal sikre at krav i tillatelsen og krav satt i relevante lover og forskrifter følges opp, og plikter å følge opp og orientere utførende entreprenør og andre involverte parter om hvilke vilkår og restriksjoner som gjelder.

Avvik 4

Virksomheten kunne ikke dokumentere at det er gjort en fullstendig miljørisikoanalyse for prosjektet mudring, utfylling og peling i sjø.

Avvik fra:

Tillatelsen pkt. 9.1
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 6

Kommentarer:

Virksomheten har gjort noen miljøfaglige vurderinger i vedlegg til søknad om sjøarbeider av 02.12.2022, men det er ikke gjort en fullstendig miljørisikoanalyse.

Det er ikke gjort en miljørisikovurdering av uønskede hendelser hvor vurdering av sannsynlighet og konsekvens for de ulike hendelsene fremkommer, og hvor det fremkommer hvor høy risiko slike hendelser utgjør for ytre miljø.

Akseptkriterier som klargjør hva som er akseptabel risiko og hvilke hendelser som krever risikoreduserende tiltak må også fremkomme av en slik analyse.

Dersom uønskede hendelser vurderes til å ha en ikke akseptabel risiko, må det lages en tidfestet tiltaksplan hvor ansvar er fordelt.

Uønskede hendelser som for eksempel at vilkår i tillatelsen ikke overholdes (f.eks. ved peling), at partikkelsperre ikke fungerer etter hensikten, og andre uønskede hendelser knyttet til ytre miljø burde vært omfattet av en miljørisikovurdering.

Avvik 5

Virksomheten kunne ikke dokumentere at det er gjort tilstrekkelige miljøfaglige vurderinger ved plassering av turbiditetsmåler.

Avvik fra:

Tillatelsen pkt. 8.6
Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 7

Kommentarer:

Det er ikke dokumentert at det er gjort vurderinger av om måleren vil fange opp endringer i turbiditet som følge av spredning av partikler under arbeidet med mudring, utfylling og peling.

Det er dokumentert at det er gjort noen vurderinger rundt plassering av turbiditetsmåler i vedlegg til søknad om tillatelse, og i ettersendte møtereferater, men disse vurderingene omhandler først og fremst plassering av måler i forhold til skipstrafikken.

Det er beskrevet i vedlegg til søknad om tillatelse at tiltaksområdet er påvirket av vind og bølgeaktivitet, skipstrafikk og tidevannsstrøm inn og ut av Eidangerfjorden. I tillatelsen er det satt krav til at under mudringsarbeid (inkludert peling) skal turbiditet måles ved et tilstrekkelig antall stasjoner til å gi et representativt bilde på spredning av forurensning ut av tiltaksområdet. Turbiditetsmålere skal plasseres slik at de på best mulig måte fanger opp og registrerer spredning av partikler og forurensning fra tiltaket, jf. tillatelsen pkt. 7.2.

Avvik 6

Virksomheten kunne ikke dokumentere at siltgardin har fungert etter hensikten i hele anleggsperioden.

Avvik fra:

Tillatelsen pkt. 8.6

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 7

Kommentarer:

Under tilsynet observerte vi at siltgardinet i den sørligste delen av Roro nord lå delvis nedsenket under overflaten, og at det var festet et oppdriftsrør til deler av gardinet for å forsøke å holde det oppe. Dette fungerte bare delvis under tilsynet, så en del av gardinet lå et stykke under overflaten.

Entreprenøren opplyste om at arbeid i sjø i dette området ble avsluttet 17. april.

Det ble opplyst at ved utfylling 20. mars hadde noen store stein dratt deler av siltgardinet ned under overflaten. Oppdriftsrøret ble montert for å løfte gardinet til overflaten.

Entreprenøren fortalte under tilsynet at siltgardinet hadde holdt seg oppe fram til arbeidet i sjø var ferdig, men dette er ikke dokumentert.

Entreprenøren har et system for daglig visuell kontroll av siltgardin inkludert bilder. Sjekkliste skal etter entreprenørens rutine fylles ut og bilder tas de dagene det foretas arbeider i sjø.

Statsforvalteren ba om å få tilsendt dokumentasjon på når siltgardin ble trukket ned under overflaten og hvor i arbeidet entreprenøren var da, og eventuell avviksbehandling av hendelsen. Vi har ikke fått tilsendt noen avviksmelding, men fikk tilsendt utfylte sjekklister for siltgardin inkludert bilder fra 23/3, 27/3, 29/3, 30/3 og 11/4, oversikt over turbiditetsmålinger og en rapport om hendelsen datert 19 juni. I rapporten står det at utbedring av siltgardinet ble gjennomført 11/4, og fungerte etter hensikten.

Bildet tatt 11/4 viser siltgardinet i hele sin lengde, men bildene fra mars viser bare deler av siltgardinet, slik at det ikke er mulig å se om det lå over vannflaten hele veien rundt. På bildene fra 30/3 og 11/4 kan vi se at vannet er grumsete innenfor siltgardinet i de delene av området som synes på bildene.

Vi har ikke fått informasjon om at arbeidet eventuelt ble stoppet i perioden fra siltgardinet ble dratt under overflaten 20. mars og fram til dette ble utbedret 11. april, eller

dokumentasjon i form av utfylte sjekklister og bilder i perioden fra 20/3 til 23/3 og fra 11/4 til arbeidet ble avsluttet 17/4.

Det står også i rapporten om hendelsen at siltgardinet påvirkes av tidevannet, slik at det delvis senker seg under flo. Dette kan tyde på at siltgardinet ikke i tilstrekkelig grad er tilpasset tiltaksområdet. Det er ikke kommentert eller dokumentert om det har vært flo sjø i løpet av anleggstiden, eller om arbeidet har blitt stoppet dersom det har vært flo.

Siltgardinet har stått i vannet i omtrent 2 måneder etter at arbeidet ble ferdigstilt, og under tilsynet var deler av siltgardinet trukket under vann. Virksomheten har ikke dokumentert at det har vært kontroll med at partikler som eventuelt løsner fra siltgardinet ikke er blitt spredd utenfor området i denne tiden.

I tillatelsen pkt. 5 er det satt krav til at partikkelsperren skal tilpasses forholdene, dekke hele vannsøylen og være i drift så lenge mudring, utfylling og peling pågår. Ved bruk av siltgardin skal denne ikke åpnes før oppvirvlede masser er tilstrekkelig sedimentert. Ved avslutning av arbeidet må partikkelsperren fjernes på en måte som hindrer spredning av partikler, jf. tillatelsen pkt. 5.

Avvik 7

Virksomheten hadde mangler ved registrering og behandling av avvik knyttet til prosjekt mudring, utfylling og peling i sjø.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 7

Kommentarer:

Det kunne ikke dokumenteres at det er gjort avviksbehandling av:

- at peling og håndtering av boremasser ikke er utført i henhold til vilkår i tillatelsen.
- at siltgardinet ble dratt under overflaten.
- at siltgardinet ikke er fjernet i henhold til vilkår i tillatelsen.

Virksomheten skal ha et avvikssystem som sikrer at avvik og uønskede hendelser knyttet til ytre miljø, inkludert krav i tillatelsen, blir registrert og behandlet.

7. Anmerkninger

Det ble ikke registrert anmerkninger under tilsynet.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)

- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Dokumenter som ble vist under tilsynet:

Entreprenørens rutine for kontroll med siltgardin og turbiditet.

Organisasjonskart for CCS-prosjektet

Diverse dokumenter tilknyttet prosjektet og virksomhetens og entreprenørens internkontrollsystem.

Dokumenter som er ettersendt fra virksomheten:

E-postmelding med svar på punkter i e-post fra SFVT 16-6-2023

Organisasjonsplan Brevik CCS

Forklaring av organisasjonskart og ansvar

Job description HSE Manager – Brevik CCS

Job description Ida Husum – I CCS-prosjektet

Job description PM Civil Works

Stillingsbeskrivelse Prosess- og miljøsjef (fabrikkoppgaver) – Ida Husum

Referat fra sær møte 5 – turbiditetsmålere og massehåndtering

Fra entreprenør:

Rutiner for kontroll med siltgardin og turbiditet

Mal - sjekklister for mudring av masser

Mal – sjekklister for fylling av masser

Mal – sjekklister for visuell kontroll

turbiditetsmålinger 20/3-11/4 2023

turbiditetslogg 20.03.2023-11.04.2023

rapport om siltgardin tilstand

Sjekklister for kontroll av siltgardin 23.03.2023, 27.03.2023, 29.03.2023, 30.03.2023 og 11.04.2023

Mottakskontroll av masser – RRN – fundament 2

Mottakskontroll av masser – RRN – Fundament 3

ROV-bilde av masser i bunnen av pel

Boreprotokoll 01 Ro-Ro Nord

Kopi av e-post med massedokumentasjon

Mottakskontroll av masser 18/4-23

Peleprotokoll RoRo Nord Rev A